

**Statsrådsberedningen/Kommissionen mot Oljeberoende
Rosenbad 4
103 33 Stockholm**

Remissvar från Exergigruppen med avseende på Kommissionens mot
Oljeberoende Rapport, ”På väg mot ett oljefritt Sverige”

Exergigruppen

Exergigruppen är en tvärvetenskaplig grupp som varit aktiv sedan 2002. Medlemmar i Exergigruppen som utarbetat remissvaret: Philippe Charas (Civilingenjör, fd teknisk vetenskaplig attaché, San Francisco), Gunnar Weman (Teol. Dr , ärkebiskop em.), Sten Ebbersten (Professor em. SLU), Birger Flygare (BSc. Entreprenör), Staffan Delin Fil Lic), Gustaf Delin (Jur. Kand., framtidsforskare, entreprenör),

Kort Sammanfattning av vårt remissvar

1. Exergigruppen konstaterar att det saknas en seriös analys av oljeberoendets omfattning när livsmedelssektorn ej medtagits, denna oljeberoendets viktigaste aspekt.
2. Vidare konstateras att inga antaganden förekommer rörande arealer och kapital som sannolikt måste reserveras för att garantera tillräcklig avkastning i ett framtida intensivt lantbruk präglad av överbefolkning, energibrist och jorderosion.
3. Under rubriken ”Civilisation och Samhällsstruktur” uppmärksammas att vår civilisation är på väg att starkt begränsa det naturliga livsuppehållande systemet och ersätta detta med ett designeranpassat oljeberoende ekosystem. Konsekvenserna av att bryta detta oljeberoende förbigås av Kommissionen
4. Vidare konstateras under rubriken ”Stabilitet och Existens”
Att inga antaganden gjorts om det livsuppehållande systemets förmåga att binda koldioxid möjligen skulle kunna försämrats vid ett storskaligt uttag av biobränslen samt därmed förknippade konsekvenser för klimatet. Det är klart möjligt att en storskalig övergång till biobränslen skulle kunna göra ont värre och således inte utgöra den lösning på koldioxidproblemet som åsyftats.
5. Under rubriken Moral och Etik framförs att det i rapporten inte nämns något om hur det livsuppehållande systemets stabilitet och självläkande förmåga skall garanteras vid de av människan införda drastiska förändringar av ekosystemet som föreslås av kommissionen. Exergigruppen ser därför att en angelägen fortsättning på Oljekommissionens utredningsarbete bör utformas som ett brett anlagt samtal om, och studium av, synen på skapelsen och på människans roll däri, som förvaltare och exploatör under ansvar mot kommande generationer.

Slutsatser/Förslag i korthet:

1. Grundläggande premisser för Oljekommissionens rapport är otydliga och ofullständiga.
2. En tillräckligt bred omvärldsanalys som förutsättning för rapporten saknas
3. Konsekvenserna av en 50 % -ig övergång till etanol är ofullständigt utredda och presenterade.
4. Vi föreslår en bredare representation (och erbjuder oss stå till förfogande) för att
 - a. undvika/mildra misstankar om, att "egenintresset" fått/får för stort inflytande
 - b. tillgodose ett uppenbart behov av vidare belysning av nationalstatens roll när det gäller fundamentala energi- och informationsflöden samt klarläggande av de etiska, filosofiska och juridiska perspektiv som aktualiseras mot bakgrund av kommissionens förslag,
 - c. få till stånd en oundgängligen nödvändig, fördjupad diskussion rörande synen på människans ansvariga och oansvariga bruk av skapelsens samlade resurser.

Länk till Exergigruppens hemsida: rörande Exergigruppens interna arbete

<http://exergigruppen-sigtuna.se/> Välj sedan flik Oljekommissionen, vänster längst ner, för dokument, referenser och signaturer.

Remissvar från Sigtuna Exergigrupp med avseende på Kommissionens mot Oljeberoende Rapport, ”På väg mot ett oljefritt Sverige”

Inledning

Debatten om klimatförändringen har visat att vi alla i Västerlandet sent omsider har börjat inse att vi för överlevnadens skull måste ställa oss inför nya frågeställningar om konsumtion, samhällsstruktur och livshållning. Sammantaget pekar denna förändringsprocess på behovet av ett djupgående skifte i fråga om aktuella samhällsvärderingar. Sigtuna Exergigrupp ser Oljekommissionens betänkande som en första ansats för att sådana förändringar skall komma till stånd, vare sig vi som samhälle vill det eller inte.

Kommissionens mot oljeberoende rapport från juni 2006 är av allt att döma en partsinlaga, beställd och skriven av de parter som kan anses utgöra kärnan i dagens industrisamhälle. Rapportens vision utgår därför från en, i stort sett, oförändrad samhällsstruktur ett något annorlunda högenergisamhälle. Något ifrågasättande av dagens samhällsstruktur förekommer inte. I den förteckning på sidan 9 av oljeanvändningen så har kommissionen i stort sett bortsett från oljans avgörande betydelse för livsmedelsproduktionen, den viktigaste faktorn som berör mänskligheten och dess överlevnad. Dessutom saknar rapporten en känslighetsanalys ur vilken framgår hur den unika svenska etanolinsatsen interagerar med andra processer sett ur ett globalt perspektiv.

Livsmedel och den egentliga vidden av oljeberoendet

Rapporten innehåller ingen analys omfattande den egentliga vidden av dagens oljeberoende, utan inskränker sig huvudsakligen till transport - och energisektorn.

Exempelvis ökade den globala spannmålsproduktionen med 250 % mellan 1950 och 1984, motsvarande en global befolkningsökning från 2 till 5 miljarder, enbart som resultat av en storskalig användning av oljebaserad konstgödsel och därtill anpassad växtförädling och odlingsteknik. Energitillskottet i livsmedelsproduktionen domineras idag av det fossila tillskottet inte av fotosyntesen. Därtill skall läggas energin som konsumeras i logistik lagring och transport. Ett bevis på detta är att energiåtgången inom livsmedelssektorn har totalt ökat med 50 ggr under samma period som befolkningen ökat med 2,5 ggr. Rapporten saknar en seriös analys av detta oljeberoendets viktigaste aspekt och hur detta på sikt kommer att tränga undan oljebaserad lyxkonsumtion.

Kapitalbrist

I den tidsperiod fram till 2050 som rapporten avser i tabellen Bilaga 1 Sveriges Bioenergipotential, förekommer inga antaganden om den exponentiella tillväxtens konsekvenser; de drastiskt höjda priserna på livsmedel som den förväntade befolkningsökningen till 9 miljarder och oljebristen kan föra med sig, ej heller något om det enorma kapitalbehov som kommer att uppstå och de utträngningsmekanismer detta kommer att föra med sig när arealer och kapital skall reserveras för att garantera tillräcklig avkastning i ett framtida intensivt lantbruk präglad av energibrist och jorderosion etc.

Civilisation och Samhällsstruktur

I mitten på 1850-talet levde mänskligheten fortfarande av instrålad energi från solen. Successivt sedan dess har användandet av fossil energi blivit den dominerande energikällan medan den direkta solstrålningens andel av vårt energiuttag sjunkit undan för undan. Detta successivt genomförda paradigmskifte från flödande till lagrad sol, från färsk till gammal solstrålning berör inte bara vårt energiuttag, utan avgör hur vi lever, vad vi äter, och hur vi försörjer oss, kort och gott hur vi ser på oss själva.

Det påverkar hela vår civilisation våra förväntningar, symboler vår estetik och våra trossatser. Jordens befolkning har kunnat öka från 2 miljarder till idag 6,5 miljarder *enbart tack vare det fossila energiuttaget*. Dagens produktion av säd, soja proteiner, broilers och odlad lax hade inte varit möjlig utan konstgödning och den förädling av växter, djur och produktionsteknik som anpassats till en oljeekonomi. Livsmedelsundret är inget annat än ett barn av det fossila uttaget, och dagens exponentiella befolkningstillväxt är synonymt med den exponentiella tillväxten i oljeuttaget. Människan, och framförallt vår civilisation är på väg att helt uttradera det naturliga livsuppehållande systemet och ersätta detta med ett designeranpassat oljeberoende ekosystem: Ett konstgjort ekosystem som genererar mer koldioxid än det binder. Vi kanske kan kalla det industrialismens kulturimperialism ända ner på gen- och molekylnivå. Detta faktum förbigås utan någon som helst analys. Kan oljeberoendet brytas utan att man först klagör orsak och verkan? Kan LRF, det industriella jordbrukets huvudspelare, industrin och fackföreningarna, den industriella revolutionens huvudaktörer förväntas ändra på det paradigm som utgör basen för deras existens?

Stabilitet och Existens

Kommissionen mot oljeberoende föreslår en successiv övergång från ett beroende av energi av fossilt ursprung till energi som skall tas ur det livsuppehållande systemet. Fokus är på transportsektorn. Dennas dominans, struktur och karaktär ifrågasätts inte, även om man räknar med effektivitetshöjningar. Rent axiomatiskt antas att förbränning av organiska vätskor och fotosyntesens förmåga att binda koldioxid är helt linjära och reversibla processer. Med andra ord antar man att den mängd koldioxid som frigörs vid förbränning av biobränslen även kan fixeras av det livsuppehållande systemet. Det förekommer *inga* antaganden om att det livsuppehållande systemets förmåga att binda koldioxid möjligen skulle kunna försämrats vid ett storskaligt uttag av biobränslen. Inget sägs heller om den därmed förknippade klimatförsämring som detta för med sig. Detta antagande om systemets linjära och reversibla karaktär, som är en grundförutsättning för hela etanolprojektets existens, förbigås med tystnad. Om vi nu för ett ögonblick bortser från rent systemiska frågor om ekosystemets upptagningsförmåga avseende koldioxid, kommer omvandlingen av solenergi till koncentrerad etanol att spåda på det redan stora uttaget av energi genom behovet av konstgödsel, upprättandet av nya fabriker och nya transporter av skogsråvara; något som finns ”Pro Gratia Dei” i den fossila oljan. Slutsumman av allt detta torde knappast leda till de samlade vinster för miljön som kommissionen tycks räkna med. Att en övergång till biobränslen skulle kunna göra ont värre och inte är den lösning på koldioxidproblemet som gängse retorik gör gällande, är inte otänkbara. I så fall desavoueras energipolitiken och omöjliggörs all meningsfull samhällsenergi-diskurs i långt större utsträckning än vad fallet var med kärnkraften.

Är rapporten verkligen den konsensusprodukt den påstår sig vara? Skogsindustrin tar avstånd från storskalig utvinning av etanol ur skogsråvara, Urban Emanuelsson från SLU pekar på fundamentala biologiska, systemiska, administrativa och politiska frågeställningar som måste lösas innan en storskalig utvinning av exergi ur det livsuppehållande systemet kan ske och Christian Azar i sitt särskilda yttrande till oljekommissionen, pekar på det tveksamma i oljekommissionens antaganden ur ett fysiskt resurstilldelningsperspektiv i Sverige och i tropikerna.

Moral och Etik

Som reaktion på oron om vårt alltmer instabila klimat, föreslår nu oljekommissionen ännu mer drastiska förändringar av vårt ekosystem med siktet på en av människan helt och hållet styrd allokering av fysiska resurser inom det livsuppehållande systemet, ett system som hon själv är del av. Nästan varje hektar kommer att behöva reserveras för något ändamål, för

energigrödor, livsmedel eller för ekosystemet självt utan att rapporten nämner något om hur vidmakthållandet av det livsuppehållande systemets stabilitet och självläkande förmåga (förmåga att absorbera koldioxid) skall garanteras. Denna i grunden djupt problematiska tanke; denna etiska och filosofiska kullerbytta, får presenteras utan någon som helst kommentar. Visserligen berör Urban Emanuelsson en del av de svårigheter som denna mänskliga resurstilldelning till det livsuppehållande systemet kan medföra, dess möjliga instabiliteter mm; men även han undviker att kommentera etik och moralfrågor. Kommissionens betänkande rymmer en sammanfattande presentation av ekonomiska och tekniska s.k. lösningsförslag och utredningsdirektiven med sin starka fokus på ”Statsinkomster” sätter ”Nationalstaten” i högsätet. Vi menar dock att förutsättningarna för en oundgänglig synvända i fråga om vårt samhälles resursanvändning handlar om att etablera ett fördjupat förhållande till den värld - den skapelse – som vi med rätt eller orätt betraktar som vår, detta långt bortom ”Statsinkomster och Nationalstat”. En angelägen fortsättning på Oljekommissionens utredningsarbete borde därför enligt vår mening bli ett brett anlagt samtal om och studium av synen på skapelsen och på människans roll som förvaltare och medarbetare under ansvar mot kommande generationer, i stället för som nu enbart förbrukare av resurser utan ett medvetet framtidsperspektiv.

Slutsatser

1. Grundläggande premisser för Oljekommissionens rapport är otydliga och ofullständiga.
2. En tillräckligt bred omvärldsanalys som förutsättning för rapporten saknas
3. Konsekvenserna av en 50 %-ig övergång till etanol är ofullständigt utredda och presenterade.
4. Enligt Exergigruppens i Sigtuna uppfattning synes det som om utredarna – liksom beställaren – är rapportens egentliga intressenter. Hur oberoende är utredarna och finns en gemensam affärsmodell dem emellan i åtanke?
5. Det finns anledning att fråga sig om möjligtvis Staten skulle kunna ha en dold dagordning; en icke uttalad affärsidé liknande Vattenfalls, Telias och Teracom's i åtanke för Etanolprojektet; en vidare utveckling av Statens övergång från beskattning av arbete till kontroll och beskattning av samhällets fundamentala energi- och informationsflöden? Finns en djupare anledning till varför direktiven satt Statens inkomster i fokus? Om ovanstående ansatser är riktiga så leder detta till en indirekt beskattning av solens energiflöde via vattenkraft och etanol och en direkt resursstyrning genom arealplanering. Dessa frågor kräver, vad avser nationalstaten, vidare utredning inom de etiska, filosofiska och juridiska sfärerna, även detta saknas i Oljekommissionens rapport.
6. Således saknar rapporten en samsyn kring etik, moral och resursutnyttjande. Inför vår framtida samhällsutveckling är en fördjupad diskussion oundgängligen nödvändig rörande hur vi ser på människans ansvariga och oansvariga bruk av världens (skapelsens) samlade resurser.

Sigtuna 2007-01-31

För SIGTUNA EXERGIGRUPP

Civilingenjör Philippe Charas
Jur Kand Gustaf Delin
Fil Lic Staffan Delin
Professor em SLU Sten Ebbersten
Tekn Dr Olov Fahlander

BSc Entreprenör Birger Flygare
Jur Kand Anders Glans
Fil Mag Anna-Lena Pikas
Teol. Dr, ärkebiskop em Gunnar Weman
Tekn. Lic. Björn Lindbergson

.....